

Анісімов Дмитро Олексійович
слухач магістратури

Бідняк Ганна Сергіївна

викладач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОДОРОЛОГІЇ

Криміналістика – сформована і загально визнана самостійна наука, але розвиток та удосконалення її науково-практичних засад триває і дотепер. Одним з невирішених питань криміналістики є криміналістична одорологія.

З метою уникнення будь-якого роду відповідальності деякі правопорушники дуже ретельно готуються до вчинення злочину, продумавши наперед свої дії та можливості залишення слідів. Проте запах кожної людини залишається в тому місці, де вона перебувала. Відтак, роль одорології відіграє велике значення під час досудового розслідування.

Сліди запаху – це матеріальне утворення, що перебуває в газоподібному стані. Запах – природна властивість матеріальних тіл, що має два значення. У першому випадку терміном «запах» визначають об'єктивну властивість фізичних тіл, що полягає в безперервному відділенні в зовнішнє середовище часток їх речовин – молекул, які утворюють запаховий слід. У другому випадку терміном «запах» визначають суб'єктивне відчуття (відображення, уявний образ), яке виникає в людини чи тварини в результаті взаємодії часток пахучої речовини з нюховими рецепторами [1, с. 178].

Зброя, залишена на місці вчинення злочину, може містити певну інформацію про злочинця (відбитки пальців, сліди крові, одорологічні сліди та ін.) [2, с. 300].

Так, за даними практичних працівників, запаховий слід людини може втратити свою властивість через сім годин після зникнення злочинця з місця пригоди, але інколи зустрічалися випадки, коли собака виходив на слід і після дванадцяти годин.

З метою сприяння розкриттю правопорушень в Україні створено кінологічні центри, діяльність яких спрямована на забезпечення потреб підрозділів кримінальної, патрульної, спеціальної поліції, поліції охорони та особливого призначення, інших підрозділів територіальних органів Національної поліції, відділів (відділень) поліції.

Однією із найголовніших функцій кінологічних центрів є забезпечення службової діяльності відокремлених підрозділів територіальних органів Національної поліції України згідно з розподілом функціональних обов'язків кінологів за напрямками організації роботи з використання службових собак для: розшуку людей (правопорушників) за запаховими слідами; пошуку вибухівки, вибухових пристроїв та вогнепальної зброї; пошуку наркотичних за-

собів, наркотичних речовин та прекурсорів; пошуку трупів чи їх залишків тощо.

Однак інколи виклик кінолога не сприяє позитивному результату, бо віддаленість кінологічних центрів (однією з основних функцій яких є участь кінологів зі службовими собаками у складі слідчо-оперативних груп під час проведення оглядів місць подій) від місця скоєння правопорушення може бути значною, внаслідок втрачається одна з можливостей розкрити кримінальне правопорушення за гарячими слідами. Зазначимо, що після того, як не вдалося розкрити кримінальне правопорушення за гарячими слідами, в декілька разів зменшується шанс розкриття його взагалі.

Враховуючи результати аналізу науково-дослідної літератури та нормативно-правової бази, можна сказати, що застосування одорологічного методу в Україні ще перебуває в стадії обговорення і вирішення, а тому залишає велике підґрунтя для подальших наукових досліджень. Зазначену проблему можливо вирішити введенням штатних кінологів із собаками при відокремлених підрозділах територіальних органів Національної поліції України. Це звільнить працівників правоохоронних органів від процесу виклику та тривалого очікування кінологів із кінологічних центрів. Дані зміни сприятимуть швидкому виїзду на місце пригоди, розкриттю кримінальних правопорушень за гарячими слідами та підвищенню ефективності розслідування злочинів в цілому.

1. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі) : підруч. / Салтевський М.В. – К. : Кондор, 2004. – 588 с.

2. Криміналістика : підручник / кол. авт.: В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. / за ред. проф. В.Ю. Шепітька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Х. : Право, 2008. – 464 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». – Х. : Одиссей, 2012. – 360 с.

Антонюк Олена Володимирівна
здобувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ УЧИНЕННЯ ХУЛІГАНСТВА ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ АБО ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

В загальній теорії криміналістики спосіб учинення злочину давно і дуже ретельно вивчається. Зазначений елемент механізму злочину у структурі будь-якої криміналістичної характеристики посідає важливе місце. Не є винятком і розслідування хуліганства, вчиненого з використанням вогнепальної або холодної зброї. Тому що багатоманітність способів вчинення вказаного